

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-10-86-10>

УДК 336.63

Момот Т.В., Луб А.І.

Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: ПРОБЛЕМИ ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ НА ПРИКЛАДІ БУДІВЕЛЬНОЇ КОМПАНІЇ

Анотація. Необхідність проведення діяльності підприємств у стратегічному ключі в умовах відносної дефіцитності основних ресурсів і коливань попиту стала для більшості компаній реальністю. Фінансова стійкість у ринковій економіці має величезне значення, так як вона забезпечує вигірне становище у порівнянні з іншими суб'єктами господарювання, у яких спостерігається кризовий фінансовий стан. Фінансово стійке підприємство має стабільніші взаємини з контрагентами, які в силу довіри, заснованої на довгостроковій співпраці, можуть надати їй вигідніші умови; відсутність заборгованостей по оплаті праці перед працівниками; має можливість отримання кредитів в комерційних банках; підприємство є привабливим як об'єкт інвестицій для потенційних інвесторів. У статті на прикладі публічного акціонерного товариства «Трест Житлобуд-1» була проведена оцінка фінансової стійкості підприємства через аналіз фінансової звітності підприємства та порівняння коефіцієнтів. У статті розглянуто поняття фінансової стійкості підприємства, проведена оцінка фінансової стійкості підприємства як основи його життєздатності. Фінансова стійкість є важливим інформаційним джерелом для обґрунтування і прийняття оптимального управлінського рішення, щодо суб'єкта господарювання. Фінансова стійкість в роботі представлена як відповідність активів і пасивів підприємства завданням фінансово-господарської діяльності. Абсолютні і відносні показники фінансової стійкості зазвичай використовуються в обліково-аналітичній роботі підприємства, тому саме цьому етапу аналізу була приділена увага в статті, адже правильне розуміння і правильний підхід до визначення цих показників має особливе значення для управління фінансовою стійкістю будівельного підприємства в умовах кризи та ситуації з пандемією в світі. Досить важко приймати правильні управлінські рішення на основі яких буде формуватися стратегія розвитку будівельного підприємства, звертаючи увагу на зовнішні чинники, які мають прямий вплив на формування фінансової стійкості підприємства. Звертаючи увагу на це – керівництву підприємств варто ретельніше слідкувати за станом фінансової стійкості та намагатися мінімізувати негативний вплив макроекономічних та мікроекономічних факторів в подальшому.

Ключові слова: фінансова стійкість, «Житлобуд-1», фінансовий стан, будівельна компанія, аналіз.

Momot Tetiana, Lub Andrii

Beketov Kharkiv National University of Municipal Economy

FINANCIAL SUSTAINABILITY OF THE ENTERPRISE: PROBLEMS AND THEIR SOLUTIONS ON THE EXAMPLE OF THE CONSTRUCTION COMPANY

Summary. The lack of predictability of the strategic keys in the minds of unlimited deficits in the basic resources and the amount of pita has become a reality for a large number of companies. The financial stability in the market economy is of great importance, so that it does not play into the hands of the current and future sub-products of the state, which are in dispute with the crisis of the financial markets. The financial institution shall take advantage of the fact that it cooperates with its counterparties, which, by virtue of their belief, have been redeveloped on the basis of pre-engineering cooperation, can put their minds at ease; the ability to withdraw loans from commercial banks; and the ability to make private equity investments for potential investors. At the stage of the application of the investment partnership "Trest Zhytlobud-1" bull held a competition of financial and social activities through the analogy of financial zeal and the rapid development of cooperation. At the state of understanding of the financial stability of the enterprise, there was conducted a review of the financial stability of the enterprise as the basis of its life. The financial stability is an important information center for evidence and to take an optimal managerial decision, which will enable the company to achieve its objectives. The financial situation in the workplace is represented by the leading activity and activity of the company's activities in the future of its financial and economic activity. Absolute and significant exhibitors of the financial instability are nicknamed in the regional and analytical work of the company, the very same period of bull analogy is respected in the state. Moreover, the right reasoning and the right pathway to the visa is of particular importance for the management of the financial sector of life's behavior in the minds of crises and situations with the pandemic in the world. It is important to adopt the right management decisions on the basis of which the strategic development of behavioral entrepreneurship will take shape, and to develop respect for other officials, who will directly contribute to the formation of the financial stability. The aim is to ensure that the company's activities are carried out in a reliable manner and that the mill's financial stability is maintained and the negative impact of macro- and micro-economical factors is minimized.

Keywords: financial stability, Zhytlobud-1, financial condition, construction company, analysis.

Постановка проблеми. Фінансова стійкість підприємства в будівельній галузі займає одну з головних ролей у формуванні фінансово-економічної безпеки підприємства. Правильний підхід до визначення стану фінансової стійкості дає змогу краще зрозуміти головні проблеми підприємства

та вчасно їх усунути. В умовах кризи та зростаючої пандемії керівництву підприємств досить тяжко приймати правильні рішення та вчасно реагувати на можливі проблеми. Для прийняття правильних рішень необхідно вибрати концепцію та чітко слідкувати сформованому плану дій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання фінансової стійкості суб'єктів господарювання досліджували у своїх роботах багато науковців, серед яких: Грачов А.В., Білик М.Д., Вахович І.М., Крамаренко Г.О. та Чорна О.Д., Литвин Б.М. та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. В науковій літературі поняття «стійкість», зазвичай, ототожнюють з такими поняттями, як «сталість» та «стабільність». Фінансова стійкість сучасних економічних систем постає неоднозначною та багатofакторною фінансово-економічною категорією. Розглядати її зазвичай вважається найбільш об'єктивним з різних позицій, передусім як базисне поняття в управлінні підприємством [1].

Переважно фінансова стійкість зіставляється із сукупним ресурсним потенціалом підприємства, однак таке глибоке дослідження фінансової стійкості вимагає чіткого та однозначного категоріального апарату для того, щоб розкрити це різновекторне поняття.

Мета статті. Оцінка фінансового стану підприємства через аналіз основних показників фінансової стійкості.

Виклад основного матеріалу. Незаперечним залишається той факт, що фінансова стійкість підприємства – це базис функціонування економічних систем за умов нестабільності економічних процесів, невизначеності та динамічності економічного середовища.

На нашу думку, фінансова стійкість компанії – це спроможність компанії стабільно працювати та розвиватися, підтримуючи оптимальне співвідношення власного та позикового капіталу, з урахуванням змін внутрішнього та зовнішнього середовища.

В рамках даного дослідження оцінимо фінансову стійкість харківської будівельної компанії АТ «Трест Житлобуд-1» (табл. 1).

Коефіцієнт платоспроможності становить на кінець 2019 року становить 0,42. Даний показник є низьким і свідчить про те, що власний капітал не становить більшої частини майна. За останній рік значення показника зросло на 0,18, а у порівнянні із 2017 роком, значення показника платоспроможності збільшилося на 0,13.

Коефіцієнт фінансової залежності склав на кінець 2019 року 0,58. Порівнюючи з цим показником за 2018 рік його значення знизилася на 0,18, а порівнюючи з цим показником за 2017 рік значення коефіцієнта фінансової залежності знизилася на 0,39.

Коефіцієнт фінансового левериджу склав на кінець 2019 року 1,38. У порівнянні із 2018 роком, значення показника знизилася на 1,84.

Коефіцієнт загальної платоспроможності склав на кінець 2019 року 1,72. У порівнянні із 2018 роком, значення показника зросло на 0,41.

Коефіцієнт поточної платоспроможності впродовж 2017-2019 років має дуже мале значення, що свідчить про нестійке фінансове положення підприємства.

На фінансову стійкість компанії АТ «Трест Житлобуд-1» впливає багато зовнішніх і внутрішніх факторів. Більшість внутрішніх факторів – фінансові, а зовнішніх – економічні. Серед внутрішніх факторів вчені економісти, виділяють: галузь, у якій функціонує підприємство, співвідношення постійних і змінних витрат, їх величину, обсяг матеріальних і фінансових ресурсів, асортимент продукції, що випускається / послуг, що надаються, розмір статутного капіталу підприємства і т.д.

Наступним важливим фінансовим фактором є обсяг страхових запасів, наприклад, готової продукції, а також обсяг ліквідних коштів, таких як грошові кошти, короткострокові фінансові вкладення і т.д. Скорочення перерахованих обсягів призводить до збільшення розміру оборотного капіталу, залученого у виробничий процес, збільшує ризик неплатоспроможності, зупинки виробництва і виникає через це ризик недопоставки готової продукції (у разі, коли страхового резерву недостатньо) [4].

Істотний вплив на фінансову стійкість АТ «Трест Житлобуд-1» також надає доступність ринку позикових капіталів. Чим більше позикового капіталу підприємство здатне залучити, тим вище його фінансові можливості, однак, з іншого боку, виникає ризик зниження платоспроможності підприємства. Так, наприклад, низьке значення фінансового важеля свідчить про те, що менеджмент недовикористовує можливості ринку позикового капіталу для розширення виробництва, інвестування у нові проекти і т.д., високе значення коефіцієнта свідчить про закредитованість підприємства і ризик настання неплатоспроможності [3].

Основним внутрішнім фактором фінансової стійкості АТ «Трест Житлобуд-1» виступає його менеджмент, а саме його досвід і компетентність, тому що тільки менеджмент вживає усі відповідальні рішення, які безпосередньо впливають на господарську діяльність підприємства, з огляду на всі зміни у внутрішньому і зовнішньому середовищі підприємства.

До зовнішніх економічних факторів можна віднести економічні умови країни базування під-

Таблиця 1
Аналіз показників фінансової стійкості АТ «Трест Житлобуд-1» за 2017–2019 рр.

Показники	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, +,-		Відносне відхилення, %	
				2018/2017	2019/2018	2018/2017	2019/2018
Коефіцієнт платоспроможності (фінансової незалежності, автономності)	0,29	0,24	0,42	-0,05	0,18	-17,24	75
Коефіцієнт фінансової залежності	0,97	0,76	0,58	-0,21	-0,18	-21,65	-23,68
Коефіцієнт фінансового ризику (фінансового левериджу)	2,36	3,22	1,38	0,86	-1,84	36,44	-57,14
Коефіцієнт загальної платоспроможності	1,42	1,31	1,72	-0,11	0,41	-7,75	31,3
Коефіцієнт поточної платоспроможності	0,001	0,01	0,002	0,009	-0,008	900	-80

приємства, платоспроможність його споживачів, доступність і рівень розвитку застосовуваних технологій, що здійснюється монетарною та фіскальною політикою, законодавчі та нормативно-правові акти, а також контроль, здійснюваний з боку держави щодо підприємства.

Значний вплив надає також економічний цикл, в якому в даний момент знаходиться економіка країни. Під час кризи знижується обсяг платоспроможного попиту, що призводить до відставання реалізації продукції. Доходи підприємства скорочуються, що призводить до зростання ризиків, особливо ризику банкрутства.

Висновки і пропозиції. Отже, фінансова стійкість – це одна з найважливіших особливостей оцінки фінансового стану компанії, яка визначає результативне фінансове управління підприємством. Фінансова стійкість АТ «Трест Житлобуд-1» – це такий стан фінансових ресурсів, їх розподіл і використання, що забезпечує розвиток компанії на основі зростання її прибутку та капіталу, при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності в умовах допустимого рівня ризику, зважаючи на ситуацію країни: недосконалу законодавчу базу, економічну кризу, та загальну ситуацію пандемії в світі.

Список літератури:

1. Башнянин Г.І., Лінтур І.В. Фінансова стійкість суб'єктів господарювання та шляхи її покращення. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2016. Вип. 1. № 2. С. 98–101.
2. Василенко Ю.М. Фінансова стійкість підприємства та шляхи його забезпечення. *Економіка. Фінанси. Право*. 2015. Вип. 1. № 1. С. 21–25.
3. Жукова Т.О. Морфологічний та змістовий аналіз сутності поняття "фінансова стійкість". *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Економіка та управління*. 2016. Вип. 1. № 21. С. 125–128.
4. Косарева І.П., Бут І.П. Механізм управління фінансовою стійкістю. *Молодий вчений*. 2017. Вип. 44(4). С. 10–14. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/4/158.pdf> (дата звернення: 10.07.2020).
5. Судоплатов А.П., Лекарев С.В. Безпека підприємницької діяльності. Львів : OLMA-PRESS, 2011. С. 3.
6. Ткаченко А.А. Проблема забезпечення економічної безпеки на підприємстві. Матеріали з Моделювання та прогнозування економічних процесів : матеріали XII науково-практичної конференції (Україна, Тернопіль, 18 квітня 2018 р.) (Ред. Сікорський І.). Тернопіль : НТУУ КПІ, 2018. С. 60.
7. Меламедов С.Л. Формування стратегії економічної безпеки підприємницьких структур. Київ : Освіта, 2002. С. 58.
8. Грунін О.А., Грунін С.О. Економічна безпека організації. Київ : Освіта, 2012. С. 160.
9. Козаченко А.В. Економічна безпека підприємства: сутність і механізм забезпечення. URL: <http://safetyfactor.narod.ru/doc/notion.html> (дата звернення: 10.07.2020).
10. Атаманов Г.А. Екологічна безпека і місце в структурі безпеки антропогенних систем / Екологічна безпека та її місце в структурі безпеки антропогенних систем. URL: <http://www.naukaxxi.ru/materials/173/> (дата звернення: 10.07.2020).
11. Безугла Н.С. Економічна безпека підприємства. Сутність економічної безпеки підприємства. Донецьк : Колос, 2010. С. 67.
12. Бондаренко О.М. Формування комплексної системи показників для оцінки рівня економічної безпеки авіакомпанії. *Проблеми системного підходу в економіці*. Вип. 5. № 1. С. 155–160.
13. Атаманов Г.А. Методологічна безпека. URL: <http://www.naukaxxi.ru/materials/302/> (дата звернення: 10.07.2020).

References:

14. Bashnyanin, G.I., & Lintur, I.V. (2016). Finansova stiiikist subiektiv hospodariuvannia ta shliakhy yii pokrashchennia [Financial stability of economic entities and ways to improve it]. *Economic Bulletin of the Zaporozhye State Engineering Academy*, vol. 1, no. 2, pp. 98–101.
15. Vasylenko, Yu.M. (2015). Finansova stiiikist pidpriemstva ta shliakhy yii zabezpechennia [Financial stability of the enterprise and ways of its provision]. *Economy. Finances. Right*, vol. 1, no. 1, pp. 21–25.
16. Zhukova, T.O. (2016). Morfolohichniy ta kontent-analiz sutnosti poniattia «finansova stiiikist» [Morphological and content analysis of the essence of the concept of "financial stability"]. *Scientific Bulletin of the International Humanities University. Series: Economics and Management*, vol. 1, no. 21, pp. 125–128.
17. Kosareva, I.P., & Booth, I.P. (2017). Mekhanizm upravlinnia finansovoiu stiiikistiu [Mechanism of financial stability management]. *Young scientist*, vol. 44, no. 4, pp. 10–14. Available at: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/4/158.pdf> (accessed 10 July 2020).
18. Sudoplatov, A.P., & Lekarev, S.V. (2011). Security of entrepreneurial activity [Security of entrepreneurial activity]. Lviv: OLMA-PRESS.
19. Tkachenko, A.A. (2018). Problema zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky na pidpriemstvi [The problem of ensuring economic security at the enterprise]. Proceedings of the *Modeling and forecasting of economic processes: materials of the XII scientific-practical conference* (Ukraine, Ternopil, April 18, 2018) (eds. Sikorskiy I.). Ternopil: NTUU KPI.
20. Melamedov, S.L. (2002). Formuvannia stratehii ekonomichnoi bezpeky pidpriemnytskykh struktur [Formation of strategy of economic security of business structures]. Kyiv: Osvita.
21. Grunin, O.A., & Grunin, S.O. (2012). Ekonomichna bezpeka orhanizatsii [Economic security of the organization]. Kyiv: Osvita.
22. Kozachenko, A.V. (2016). Ekonomicheskaya bezopasnost predpriyatiya: sushchnost y mekhanizm obespecheniya [Economic security of the enterprise: essence and mechanism of maintenance]. Available at: <http://safetyfactor.narod.ru/doc/notion.html> (accessed 10 July 2020).
23. Atamanov, G.A. (2017). Ekolohicheskaya bezopasnost y ee mesto v strukture bezopasnosti antropnykh sistem [Ecological safety and its place in the structure of safety of anthropic systems]. Available at: <http://www.naukaxxi.ru/materials/173/> (accessed 10 July 2020).
24. Bezugla, N.S. (2010). Ekonomichna bezpeka pidpriemstva. Sut ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Economic security of the enterprise. The essence of economic security of the enterpris]. Donetsk: Kolos.
25. Bondarenko, O.M. Formuvannia kompleksnoi systemy pokaznykiv dlia otsinky rivnia ekonomichnoi bezpeky aviakompanii [Formation of a comprehensive system of indicators for assessing the level of economic security of the airline]. *Problems of the system approach in economics*, vol. 5, no. 1, pp. 155–160.
26. Atamanov, G.A. (2017). Metodolohiya bezopasnosti [Security methodology]. Available at: <http://www.naukaxxi.ru/materials/302/> (accessed 10 July 2020).